

THÁI ĐỘ CỦA SINH VIÊN KHOA TÂM LÝ HỌC TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHXH&NV ĐỐI VỚI PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP

Vũ Mộng Đoá

Khoa Tâm lý học, Trường Đại học KHXH&NV.

Trong thời đại khoa học, kỹ thuật – công nghệ hiện đại, học là một trong những yếu tố quyết định cho sự phát triển của xã hội: Học để biết, học để làm, học để sống chung, học để làm người. Tuy nhiên, tri thức thu nhận được phụ thuộc rất lớn vào phương pháp học tập. Để tìm hiểu về phương pháp học tập của sinh viên, chúng tôi đã tiến hành nghiên cứu “Bước đầu tìm hiểu phương pháp học tập của sinh viên Khoa Tâm lý học, Trường ĐHKHXH&NV”. Sử dụng điều tra bằng bảng hỏi trên 90 sinh viên được lựa chọn một cách ngẫu nhiên (bao gồm sinh viên năm thứ 3 và thứ 4), kết hợp với phỏng vấn sâu, chúng tôi thu được kết quả như sau:

1. Cách thức học tập của sinh viên Khoa Tâm lý học hiện nay

Bảng 1: Cách thức học tập hiện nay của sinh viên Khoa Tâm lý học

TT	Cách học hiện nay của sinh viên	SL	%
1	Chủ yếu là học theo giáo trình và bài ghi trên lớp	54	60
2	Chăm chú nghe giảng và ghi theo cách hiểu của mình	38	42,2
3	Đọc đầy đủ giáo trình và sách tham khảo do thầy cô yêu cầu để bổ sung bài trên lớp	20	22,2
4	Thường xuyên thảo luận, trao đổi với thầy và bạn bè những vấn đề chưa hiểu khi đọc sách và nghe giảng	10	11,1
5	Thường xuyên trao đổi với thầy cô xem trọng tâm thi ở chỗ nào	4	4,4
6	Không cần ôn bài thường xuyên, chỉ khi nào thi mới tập trung ôn bài	13	14,4
7	Không cần ghi chép vì những gì thầy cô giảng đều có trong giáo trình	3	3,3
8	Các cách khác	0	0

Qua bảng 1 cho thấy, tỷ lệ sinh viên học theo lối chủ động, tích cực “Đọc đầy đủ giáo trình và sách tham khảo do thầy cô yêu cầu để bổ sung bài trên lớp” (22,2%), “Thường xuyên thảo luận, trao đổi với thầy và bạn bè những vấn đề chưa hiểu khi đọc sách và nghe giảng” (11,1%) là khá thấp, chỉ chiếm khoảng 1/3 số sinh viên. Cách học chủ yếu vẫn là “Giáo trình chính và bài ghi trên lớp” (60%). Đó là một cách học chưa thể hiện tính chủ động, tính độc lập của sinh viên. Thầy giáo vẫn là người đóng vai trò chính, sinh viên rất thụ động.

2. Những biểu hiện khi sinh viên chưa hiểu bài

Bảng 2: Những biểu hiện khi sinh viên chưa hiểu bài

TT	Các phương án	SL	%
1	Tìm đọc tài liệu, sau đó gặp thầy cô trao đổi	16	18,8
2	Bỏ mặc không quan tâm	6	6,8
3	Muốn hỏi nhưng ngại với thầy cô và bạn bè	6	6,8
4	Trao đổi với bạn bè và thầy cô khác	20	22,7
5	Không có thói quen trao đổi, im lặng cho xong	20	22,7
6	Cách riêng của bạn	0	0

Kết quả bảng 2 cho thấy tính năng động, chủ động, sáng tạo trong quá trình học của sinh viên là khá thấp. Chỉ có gần một nửa số sinh viên tỏ thái độ tự chủ, độc lập trong quá trình học tập và trao đổi thảo luận với giáo viên (41,5%).

Để tiếp tục tìm hiểu sâu hơn tính tích cực, độc lập và sáng tạo trong hoạt động học tập hiện nay của sinh viên, chúng tôi đưa ra câu hỏi: “*Đứng trước một vấn đề khó trong học tập, bạn thường chọn cách xử lý nào dưới đây?*” Kết quả thu được như sau:

Bảng 3: Cách thức xử lý của sinh viên trước những vấn đề khó trong học tập

TT	Các cách xử lý	SL	%
1	Đứng trước một vấn đề (của thầy giáo nêu ra hoặc của sách giáo khoa) tôi không chỉ giải quyết theo một khuôn mẫu có sẵn mà cố gắng tìm nhiều cách tiếp cận theo nhiều cách khác nhau để giải quyết	16	18,8
2	Không chịu bó tay trước những khó khăn khách quan và chủ quan để giành lấy kết quả học tập và tu dưỡng cao nhất	5	5,5

3	Không chỉ giới hạn trong bài giảng của giáo viên hay trong tài liệu cơ bản, tôi luôn biết huy động hợp lý các kiến thức và kinh nghiệm đã có để giải quyết vấn đề một cách hiệu quả nhất	22	24,4
4	Chưa thực hiện cả ba nội dung trên	36	40,1

Bảng 3 cho thấy: đứng trước những vấn đề khó khăn trong học tập sinh viên Khoa Tâm lý học đã xử lý một cách khá thụ động. Chỉ có 5,5% số sinh viên được hỏi tỏ ra “không chịu bó tay”

3. Nguyên nhân của thực trạng trên

Qua kết quả nghiên cứu cho thấy phương pháp học tập của sinh viên hiện nay còn nhiều bất cập. Sinh viên tỏ ra khá thụ động trong quá trình học, thái độ trông chờ, ỷ lại vào giáo viên, vào tài liệu vẫn còn tồn tại trong quá trình học của họ. Vậy tại sao lại có thực trạng trên? Những nguyên nhân nào đã dẫn đến tình trạng bất cập? Để tìm hiểu vấn đề này, chúng tôi đã đưa ra câu hỏi: “*Trong quá trình học, những nguyên nhân nào ảnh hưởng đến việc vận dụng tri thức đã được học vào hoạt động học của bạn?*” Kết quả thu được:

Bảng 4: Những nguyên nhân ảnh hưởng đến việc vận dụng tri thức vào hoạt động học

TT	Các nguyên nhân	SL	%
1	Do không hiểu lý thuyết	25	28
2	Do chưa tự giác vận dụng	36	40
3	Do cách học trước đây ở phổ thông đã trở thành thói quen khó bỏ	40	44,4
4	Thấy không cần vận dụng mà vẫn đạt điểm cao trong kỳ thi	7	9

Qua bảng 4 cho thấy nguyên nhân ảnh hưởng lớn nhất đến việc vận dụng tri thức vào hoạt động học là "Do cách học trước đây ở phổ thông đã trở thành thói quen khó bỏ" (44,4%) và ít ảnh hưởng hơn cả là "Thấy không cần vận dụng mà vẫn đạt điểm cao trong kỳ thi" (9,0%).

Một vấn đề đặt ra ở đây là: khó khăn nào khiến cho số sinh viên Khoa Tâm lý học (nằm trong diện điều tra) chưa từ bỏ cách học thụ động. Để tìm hiểu vấn đề này chúng tôi đưa ra câu hỏi: “*Xin bạn cho biết những khó khăn nào đã làm cho bạn không đọc tài liệu trước khi đến lớp*”. Kết quả thu được:

Bảng 5: Những khó khăn của sinh viên khi đọc trước tài liệu

TT	Những khó khăn trong quá trình đọc trước tài liệu	SL	%
1	Không có thời gian để đọc trước tài liệu	7	7,9
2	Đến lớp nghe thầy giảng cũng đạt được tri thức mong muốn	8	8,9
3	Không có tài liệu, giáo trình để đọc	15	16,1
4	Đọc nhưng không hiểu, từ đó không muốn đọc		
5	Bản thân chưa thật sự quyết tâm vượt qua mọi khó khăn để đọc sách	20	22,3
6	Nếu có đọc sách tham khảo cũng cảm thấy không có lợi ích thiết thực cho bài thi	9	10
7	Càng đọc càng cảm thấy hoang mang vì sách đề cập đến quá nhiều vấn đề	17	18,9

Nhìn chung, số liệu cho thấy: “*Chưa có quyết tâm cao trong học tập*” (22,3%) là khó khăn lớn nhất làm cho sinh viên không học theo phương pháp mới. Vì quyết tâm không cao nên họ không đọc sách, hoặc có đọc thì lại cảm thấy “*hoang mang vì sách đề cập đến quá nhiều vấn đề*” (18,9%). Bên cạnh đó, hiện nay vẫn còn những giáo viên dạy và ra đề thi theo kiểu cũ, khiến cho sinh viên chỉ cần nắm được bài giảng của thầy/ cô trên lớp, khi thi chỉ cần “chép lại” những gì thầy cho ghi là đạt điểm cao. Điều đó làm cho những sinh viên vốn đã thụ động nay lại càng thụ động hơn, vì họ không cần cố gắng mà vẫn có thể đạt điểm cao. Vấn đề đặt ra ở đây là: vì sao sinh viên chưa có quyết tâm cao vượt qua khó khăn. Để tìm câu trả lời này chúng tôi đề nghị sinh viên cho biết họ cần gì trong cách giảng bài của thầy giáo.

Kết quả điều tra cho thấy, hầu hết sinh viên đề nghị là mong muốn giáo viên tăng cường cách dạy theo phương pháp mới, trong đó “*giáo viên nêu vấn đề để sinh viên trao đổi, qua đó kích thích tư duy sáng tạo của sinh viên*” (58,8%), “*giáo viên không nên chỉ đọc cho sinh viên chép mà khuyến khích sinh viên tự tìm tòi, nghiên cứu dưới sự hướng dẫn của thầy cô*” (40%); khoảng 35% sinh viên đề nghị tăng cường hình thức xêmina - đây là hình thức giảng dạy mới rất có hiệu quả và được đánh giá cao. Bởi vì nó giúp sinh viên hiểu bài hơn, nắm chắc kiến thức và có kiến thức sâu sắc hơn về một lĩnh vực nào đó. Cách học này đòi hỏi sinh viên phải chịu khó đầu tư thời gian, sức lực cho việc chuẩn bị bài thảo luận trên lớp. Chỉ có 8,8% sinh viên vẫn giữ thái độ học thụ động “*mong muốn thầy cho chép bài*”, mặc dù tỉ lệ không cao nhưng đáng tiếc cách học này vẫn còn tồn tại trong một bộ phận sinh viên hiện nay của Khoa Tâm lý học.

Kết luận

Giữa học và hành của đa số sinh viên ở khoa Tâm lý học chưa thống nhất với nhau. Chỉ có 35% số người được hỏi đã vận dụng tương đối tốt tri thức đã được học vào việc tổ chức hoạt động học hàng ngày của họ theo phương pháp mới (chủ động, tích cực, năng động và sáng tạo) trong học tập. Số còn lại vẫn chủ yếu học theo lối thụ động.

Thực trạng trên có nguyên nhân chính thuộc về bản thân sinh viên, trong khi đó vẫn còn một số thầy cô dạy theo phương pháp “thầy đọc trò chép”, “thi cử chỉ cần chép lại những điều đã được nghe giảng là đạt điểm cao” càng làm cho thói quen này có cơ hội phát triển.